

เป็น “กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท” โดยไม่รู้ตัว ... เพิกถอนข้อด้วย ... ครับ !!

โดย นายปกครอง

การลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องสำคัญ ... ครับ !! เพราะมีผลผูกพันเจ้าของลายมือชื่อ ดังนั้น ก่อนลงลายมือชื่อ จึงจำเป็นต้องอ่านเอกสารให้เข้าใจเนื้อหาสาระให้ถ่องแท้ว่า เป็นไปตามความประสงค์ของการลงลายมือชื่อหรือไม่ หรือต้องลงลายมือชื่อเพื่อกิจการงานในเรื่องใด

ดังเช่น ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในศาลปกครองที่นายปกครองจะนำมาเล่าให้ฟังในวันนี้

มูลเหตุเกิดจาก นาย ก. ทำหน้าที่พ่อครัวในโรงแรมแห่งหนึ่งได้ลงลายมือชื่อในเอกสาร พร้อมทั้งมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านและลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง เพราะความเกรงใจ ไม่กล้าปฏิเสธ “เจ้านาย” โดยไม่อ่านรายละเอียดเนื้อหาสาระและไม่เห็นข้อความบนหัวกระดาษว่า “กรรมการเข้าใหม่” จนกระทั่งหลายวันผ่านไป นาย ก. จึงได้ทราบว่าเอกสารที่ตนเองลงลายมือชื่อไปนั้น คือ เอกสารเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทและได้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการ บริษัทจากนายหนึ่งซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทและเป็นผู้ถือหุ้น ๙๙.๙๙% เป็นนาย ก. เรียบร้อย !!!

นาย ก. จึงมีหนังสือขอให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร เพิกถอนชื่อตนออกจาก การเป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัท เนื่องจากไม่ได้ยินยอมหรือไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัท และไม่เคยเข้าร่วมประชุมหรือดำเนินกิจการของบริษัทแต่อย่างใด แต่นายทะเบียนฯ ไม่เพิกถอน ... ครับ !! เพราะไม่มีหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่สามารถยืนยันได้ว่ามีการประชุมเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงกรรมการจริงหรือไม่ ... นาย ก. จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนฯ เพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการฯ

ข้อกฎหมายสำคัญของเรื่องนี้ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๕๑ บัญญัติว่า *อันผู้เป็นกรรมการนั้น เฉพาะแต่ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นอาจแต่งตั้งหรือถอนได้ ประกอบกับมาตรา ๑๑๗๘ บัญญัติว่า ในการประชุมใหญ่ ถ้าไม่มีผู้ถือหุ้นเข้ามาประชุมรวมกันแทนหุ้นได้ถึงจำนวนหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัท เป็นอย่างน้อยแล้ว ท่านว่าที่ประชุมอันนั้นจะปรึกษากิจการอันใดหาได้ไม่*

ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่จะทำให้เกิดอำนาจออกคำสั่งจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท ขอบด้วยกฎหมาย คือ การประชุมเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงกรรมการ ครับ

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อนายหนึ่งซึ่งเป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นร้อยละ ๙๙.๙๙ ของหุ้นทั้งหมด ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ไม่ทราบว่ามี การบอกกล่าวนัดประชุมและมีการประชุมกันจริงหรือไม่ ประกอบกับ รายงานที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงคำอุทธรณ์ฯ เกี่ยวกับการจดทะเบียนธุรกิจ ก็มีความเห็นว่า ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะสามารถยืนยันได้ว่ามีการประชุมจริงหรือไม่ จึงย่อมนำความว่านายหนึ่ง ไม่ได้เข้าร่วมประชุมกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ เมื่อนายหนึ่งไม่ได้มาประชุม การประชุมวิสามัญเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงกรรมการจึงไม่อาจดำเนินการประชุมและมีมติใด ๆ ได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เกิดอำนาจออกคำสั่งทางปกครองไม่ได้เกิดขึ้นในเวลาที่จะออกคำสั่ง ย่อมเป็นผลให้คำสั่งจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการ และผู้ถือหุ้น (คำสั่งทางปกครอง) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ... (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๒๑/๒๕๖๑)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ จึงน่าจะเป็นอุทาหรณ์ที่ดีให้กับประชาชนทั่วไปว่า จะต้องระมัดระวังในการลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ โดยสมควรที่จะต้องอ่านรายละเอียดเนื้อหาสาระเสียก่อน แล้วค่อยลงลายมือชื่อเมื่อเห็นว่าเนื้อหาสาระเป็นไปตามความประสงค์ของตน นอกจากนี้ คดีนี้ยังเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะการใช้อำนาจจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการ บริษัทต้องปรากฏข้อเท็จจริงสำคัญว่า ได้มีการประชุมกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดและหากข้อเท็จจริงสำคัญดังกล่าวไม่เกิดขึ้น ณ เวลาที่ใช้อำนาจจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท คำสั่งจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง กรรมการบริษัท ซึ่งเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงย่อมมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการนั้นได้ (ปริทัศน์คดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)